

www.kurdistan.net.org
08/01/2002 20:01

سوتانی به فـر

(که مپ)

پرۆژهی رۆمانیکه

نوسینی : شیرزاد هه یـنی، سوید

©Kurdistan Net

بەشى يەكەم

پاسە كورته سپيهكە، بە نەخشەو ژمارەكانى رېگا، ئەوانى برد. شار بە شار، دەقەر بە دەقەر گەران، زۆر سورانەو. ئىوارەيەكى درەنگ، ھەمووانى لە تلبەندىكى كۆن و لاچەپا كرد، لەناو كەمپىكى كۆنى كردن. بە دەوام راگەيشتن، كاربەدەستان و كوردەكان لە چاوەروانىان بوون. دەيانزانى ئىوارە ئەگەر درەنگيش دابىت دىن، دەيانزانى سەعات چەند دەگەن. ماموستا دلشادو برادەران دوو رۆژبوو، پىيان وتبوون، شەش عىراقى دىن، پىنجىيان كوردن. يەكيان عەرەبە. ژوورەكەى بەرامبەر ئەوانىان بۆ دانابون. ئەوان و بەرپرسەكان ئامادەو چاوەروان بون. ئىدارە لىست و شەرشف و قاپ و قاچاغ و بەرگە لىف و بالىف و كلىلى ژوورو دۆلابى و پارەى و شتى ترى بۆ دانابون. ماموستا دلشادو برادەرە كوردەكانى تر، ژەمىكى چەورو بىرەى ساردو مېوھىيان ئامادەكردبوو. ئەوانىش چاوەروانبوون. سەعات دەوروبەرى چوارى ئىوارە، يەك يەك، دەست بە جانتا، ماندوو، ئاكار نوئى، چاوەروان و شەكەت دابەزىن..

ماموستا (دلشاد) دەستىك تراكسوتى سوورى تەنىشت سپى لەبەردابوو. (ئاراس) بە شۆرتىكى سوورى و تىشپىتىكى سپىهەو، (حەمىد) ىش دەتوت تەيرەو بالكراو، كاكە (موحمەد) بە پانتۆلىكى خاوينەو، (سۆران) ھەموو كوترانەكانى شان و پىلى دەخویندراپەو. (ئازاد) بە گەرمى و روو بەخەندەو رىز راوەستابوون. پاسەوان بوون، چاوەروانى پىشكەنى ئەفسەريان دەكرد. ئەوانىش ئەسىرن و ھاتونەتە ناو ئەو كەمپە. ئەو كەمپەى، جاران، ئاوا پىشوازى ھەزارەھا ئەفسەر و ئەسىرى كردو. !! ئەو كەمپەى ھەر نواو حەشارگەو زىندان و تاراوگەو نەخۆشخانە بوو. !!

يەك يەك دابەزىن، ئەوان پىش بەرپرسەكان بەرەو روويان چون، بە گەرمى و بە سۆزەو بە خىرھاتنىان كردن. دەستىان كوشىن، زوو بە ئاكارو دەست و روومەت و ھەنگاو و دلۆقانى خۆيان راگەياند. پىيان وتن، لەسەر چاوان ھاتن، ئىمە ئامادەيىن، چىتان وىست، ھەموو ئاسانكارىيەكانتان بۆ دەكەين..... !!

بەو سلاوو ھەرگرتنە، ماندوو بوونەكەيان رەويىيەو، ئارەقەيان وشكبوو، شانىيان سووك بوو، خەمىيان كەمتر..... !! ھەر زوو يەك دووانىان (دلپىر) يان ناسى، يان دلپىر ئەوانى ناسى. ئەو دەيووت، ئەوھى خەلكى شار بى من دەيناسم..... !! خەمى ھىچتان نەبى، ھەر ئەوھەندەم زەحمەتە، تا چاوم بە چاويان دەكەوئىت. تا زمانم دەگەرئىت. كەس ھەيە، لەم شارەماندا، لەم ھەموو رىگاو بانەيدا، من لەم ژيانەى خۆمدا برىمومە، ھاورى و ھاوشانم نەبوئىت... يان بە منالى، لە پۆلەكانى مەكتەبا، لە مانەوھى چەند سالەى يەك پۆلېمدا،

ئەوھى لېم نەدايىت، شەرم نەكردىيىت، يارىيم لەگەلى نەكردىيىت...!! كەس دەرباز نايىت. ئەگەر بە منالى نەبيىت، ئەوا بە گەرەيى، بە عەسكەرىي، بە جاشايەتى، لە رۆژانى فيرارى گوندەكان. يان ئەو چەند مانگەي بە مەفرەزە گوند گوند گەراوم، زىندان نەماوھ من نەمدىيىت، كۆلان، كۆلان، شەقام شەقامى ناو كويىت گەراوم، رىبە نەماوھ سەرنەكەوتىم، جا چە بە جاشايەتى، بە پېشمەرگايەتى، بە فيرارىيى، بە گەران و بە كارو كاسبى.....!! زۆر گەراوم.....!!!!!! ھەموويان دەناسم! لەو تەمەنەي وا بەرەو سى سالىم دەبات. شوفىرى تاكسى و پاس و زىل و لاندكروزر و تراكتور بويەمە. كرېگارى ديوارو نەجارو ئاسنگەرو بەردو دارم كرووھ. چەكدارى، لە ھەموو جۆرەكانى، لەسەر ئىشى چاك و خراپ گىراوم، ماندوو بوم ... پارەم ھەبوو، پارەم دىيوو، نوپۆم كرووھ، ھەزارجارىش كفرم كرووھ.

بەرزايەكان، شەقام و كۆلانەكانى پىادەو سەربان و سواندەكان، ھەموو سپى دەچوون. لەناو ئەو ئاسۆيە سىپىيەدا، لەگەل بووكى شەوى كرېسمىسدا، (ھەلكەوت)، ھەنگاوەكانى ناوى بەفرى دەژمارد، ھىدى ھىدى، كاتەكانى خۆشى و پىرۆزى ئەم سەرە سالى بە با دەكرد. ئەو دەرويشت، تا ئەو رۆژەش وەك رۆژەكانى تىرى، خىرا بىروا و شەو بىتەوھو دووبارە رۆژ بىتەوھو دوايى شەوو پاشان..... دەرويشت. ھەنگاوەكانى قورس، لەم ھەنگاوە شەكەت و سپىانەي ناو بەفرى خەوتوو، لە سەر بەفرى لووس، ھەمووانى لەبىر بوو. يەك يەكى دەژماردن، قسە خۆشەكانىان، ئاكارە نامۆيىيەكانىان، ھەمووى لەبىر ماوھ..

ئەگەر ئىستا دلېرە شىتم لەگەل بوايە لە گەل ئەو بەفرە ناسكە خەوتوو، شەرى دەكرد. ئەو وابوو، حەزى لە ركەبوو. شەيداي ھەورازو بەرزايى و سەرکەوتن بوو. راستە رى نەدەرويشت...!! تۆپەلە بەفرى خردەكردەوھ، لە گلۆپەكانى دەگرت، لەو بالندە رەشانەي سەر ئەو لوتكە بەرزانەي ئەو ئاگردانە ساردانەي دەگرت...! عەلى لە خەو رادەھەژاندو بە بى ئەوھى دەموچاوى بشوات، بە بى ئەوھى چاك خۆي بىچىت، بە بى ئەوھى بواردات و بىرسىت، دەھىنا. تا توورە دەبوو، تا جنىوى دەدا، لەناو ئەو بەفرەي دەگەوزاند، لە كۆلى نەدەبوو، ماندووى دەكرد، سىرپوونەكەي بەئاگادەھىنا، بەقسەي دەھىنا. دەرويشتن و دەبوايە چەند جاران عەلى توورە كىردبايە. عەلى بەراستى گەنجىكى زۆر نامۆبوو، لەو تەمەنەيدا لە داىكى دوور نەكەوتبۆو. بۆيە لەناو ھەموو ئەندامى خىزانەكەي ئەو نەك خويىندى تەواو نەكردبوو، نەچوبوو مەكتەب. لە مالىوھ، ھەر لە كۆشى داىكى ھەلنەستابوو، بۆ مەكتەبىش نەچوبوو. ئەو سال نا ئەو سال، ھەر نەيانرەدبوو بەر خويىندن. بەر دەرگاي حەوشەي خويانى بە تەنيا نەدىبوو، دوور نەكەوتبۆو.

هه لکهوت له گه ل سەمای به فرو رویشتنی به رووی زریانە که دا، گوئی لیبوو، به فرە که دەنگی دەهات.

(تۆ شووشە ی شەرابی کۆنت ژەنگی گرتوو و سەرە که ی نابیتە وە بە دوای شووشە یه کی ترا شەیداییت...!!).

(تۆ دوا قومت هه لگرتوو و هاتوو ی هه ناسه یه ک وەرگرت...!!??).

(تۆ له گه ل سەمای ساردی منا له و بیابانە ساردی به فرا به دوای چی ویلیت...!!).

(تۆ به دوای هاوریکانت ویلی...!! کامیان، تۆ کاروانی زۆرت دییوه...؟؟ بگه ریۆه با ته نیایی و گه رده لولوی ته نیایی من نه تبه ستیت...!!).

(تۆ ناترسیت ئە وەندە چاوت دەگه زم، که پووت دەگه زم...!! تۆ ناترسیت، ری گه رانه وەت لول بدەم و گومت بکەم...!! بگه ریۆه ئە و گه رمایه ی ماو ته فری که...؟؟ با هه موو ئە وانه ی له ناو بۆشایه کانت ماون گوم و نامۆ نه بن و به یه گجاری ته نیا بیت...!! تۆ سەرسامی و چاوه روانی چی، چی له ئاسۆی ساردی من دە دۆزیتە وە... ئە دی نابینی ئە واً چەند هه یف و هه فته یه ئە وانه ته ماشای ئاسمان دە که ن و چاوه روانی منن... ئە وان شەیدای به فری سەری سالن، تا زۆتر بۆ گه رمبونه وە ی له دایکبونی خه ونه کان رابین...!! نازانی، من بۆ ئامیزی ئە وان، ئارام و مه سستی و خه وو خه ون و تۆشم هیناوه... ئە دی فی ر نه بووی، چەند رۆژه نابینی، وا به شان و بال و ئامیزو کۆشه ناسکه کانیا نه وە منیان بارکرد، منیان کـری...!! تۆی ته نیا له وان دەگه ریت... ناویان به چەند زمان، ته نیا به کوردی نه بی نه نو سراوه. ناویان گۆراوه، ره چه له ک و ناوی شارو گه ره ک و بابو پیرانیان گۆرییوه...!! بگه ریۆه، له ناو ته نیایی سپی منا، ره ش هه لده گه رییت. من سپیم و ده ست و په نجه ی ده سوتینم، من به قەد ئاگر گه رمم لۆ سوتاندن. نه ک بۆ گه رمکردنه وە. من بۆ دیمه نه کانی ناو فلیمه کان جوانم. من بۆ مه سستی ئە م چه ژنه جوانم، من!!).

(چی ده که ییت، کی ت و نکردوو، که ست پی نادۆزیتە وە... ئە دی نازانی عەلی، ده ییوت، من فی ر کراووم، من نازانم دوور برۆم، من له بهر ده رگا شینه گه وره که ی خۆمان دوور نه که وتومه ته وە...!! هه موو جار ی ده ییوت، نارۆم، ره فزم وەرگرتوو نازانم مانای چی یه...!! هیشتا ده ییوت، نازانم دوور بکه ومه وە، سه د شاخ و ده ریا و ده ریا چه رووباری بریوو، ده ییوت، نازانم له ماله وە دوور که ومه وە، خودا ده زانی ئیستا کینده ری کردیته مالی خۆی، بگه ریۆه که ست پی نادۆزیتە وە...).

بالتده ره شه کانی سهر تیله کان، سهر ناگردانه خشتیه کان، سهر سوانده به رزه کان، رهش دهچوونه وه. به تویان ووت، ئیمه به بالی خۆمان هاتووین، دان و ئاوی خۆمان به ئاسانی پهیدا دهکەین...!! ئیمه به فر سپیمان ناکات، که دهجولین، که بالمان سهما دهکات، که دنووکمان به ره و رووی به فرا قیت دهکەینه وه، دوور دهکەوئیته وه، دهفریت، به فر گهرم دهبیت و دهتاوئیته وه... که رووح هه ناسه ی دا، که خوین کۆششی کرد، که چاو نیگای کرد، که بهرز فرین، ساردی و دهریاو ئاسمانی به فر دهره قه تمان ناییت...!!!!!!

(ناخۆیته وه، له ناو ئه و به هه شته مهسته دا، که جۆگه ی شه رابی پێدا گوزهر دهکات، فریشته سه مای هه زو سوتانی تیدا دهکات، تو ناخۆیته وه، که ناخۆیته وه، له وه دهقهره چی دهکەیت... بۆ ناگه ریته وه ناو سوتانی نوێژه کانت و مهست نابیت. ئیره و ئیمرو، روژو شه وو کاتی تاوانه وه یه، هه موو به یه که وه دهتاوئینه وه، جهسته سارده دووره کان، نامه زیزه کان، دهسته له رزۆکه کان، ئیمرو له ناو یه کدا دهماره کانیا ن دهچنه وه ناویه ک. به گول و نامه دیاری و شه راب و سوتانی مهستی دهچنه وه وه ناو یه ک. برۆ پیکێ شه رابی خهست و نوستوت به ئاگا بینه، برۆ بزانه عه لی خۆی و سازه که ی له کام که مپی ته نیایی خهوی لیکه وتوو...! به ئاگای بینه، با دهنگ هه لبرێ، گۆرانی سوتانی خهست بۆ بلیت، توو ئه و و ئیوه بسوتین و ئیمهش به گهرمی ئیوه و شه رابه کۆنه کانتان گهرم ده بینه وه. به تری و خورما و هه ناره کانتان شه رابمان بۆ دروستکراوه و ئیمهش ئه م شه وو سبه ی شه وو دوو شه وی تر ساردی دهکەین و هه ناویمانی پێ گهرم دهکەین... سوژی پێ دهجۆشین...!!!!!! ساردی پێ گهرم دهکەین...!! شه راب ناگردانه، شه راب میوانی ئه زیزه، له هه موو جامخانه یه ک به نازه وه هه لگیراوه، هه موو گلاسه وه نه وه شه یی و ناسکه کان چاوه روانی ئه م سات و شه وو روژانه دهکەن، تا هیدی هیدی به گه رده نه ناسک و نه رم و ئارمووشانه دا شو ربینه وه...!).

قه دی ئه ستووری داره کان، به باری ساردی به فرا چه مابونه وه. لقه کان ببونه تیرو به ره و رووی دههاتن، له چه ندیان خۆی بپارێزیت... ئای دلیر ئیستا نزیک بوایته هه موت لی ده پارست. به فر هه موو شته کان ده شکینی، ته نیا ئه و بالتده ره شه روو قایمانه نه بییت، ئه وان دهجولان، ئه وان دنووکیان دهجولا، خوینیا ن دهجولا، به فر سه ری سپی نه کردبون. دلیریش وه ئه و بالتدانه یه، ته ر نابیت، سه رمای نابیت، ناگه ریته وه...!!!!!!

هه لکه وت ده رویشته و نه ده گه رایه وه، بۆنی شه رابی ده کرد، بۆنی گولی ده کرد، چاوی گوله کان جوانن و نیگا له هه موو چاوو دیده یه ک دهکەن.

ئای عەلی .. دەبی له کئی بیت...؟؟ له کام ههوار له م روژه گهوره به دا خهوت لیکه وتوو... تۆ وا بووی که ئاوه دانی هه بوايه خهوت لیده کهوت، تۆ ئاوه دانی دللی توندو سه خله تی ده کردی. تۆ لیره بوايت، ئیستا به تۆبزی سازه کهت له ناو دهستی دهنراو په نجهت بۆ تارو ژئیه کان ده برد، قورگتیا ن ده کوشی و ئاوازی سوتان و حه زیان له هه ناوت ده رده هینا..... ئای عەلی، نه زمانیه ته نیایی ئاوا فییری ئاوازی کردییت، له ژوریدا چۆن ئاده میزاد فییری خوشه ویستی چرینی ستران و ئاواز ده بییت..... به راستی گه نجیکی نامۆ بویت..... دیاره کۆشی دایکی، سینگی دایکی، لایلیه کانی فییری کردوویت. وا دایکت له شوقه یه کی پیس و تاریکی ناو قه ره بالگی ئه ستنبۆل جیهیشت و چاوه روانی کیسه که ی به رده م کارمه ندانی (یوئین) ده کات. کهس نازانی چاره نووسی کام دوورگه و کام بیابانی گه ره و فراوانی ئوسترالیا یه .. یان کام دوورگه ی سه ر نه خشه ی نیوزیلنده یه!! ره نگه له هه مان ولاتا بییت و تۆ نه زانی، نزیك خۆت بیت، تۆ نه زانی ئی خۆ تۆ خوینده واریت نی یه، تا بزانی شاره کهت ناوی چی یه .. که وتوو ته کام سوچی ئه م ولاته، کام هیلی قه تارو پاس بۆی ده چییت..... به وه هه ست ده کهیت، ئه گه ر ده ستت بۆ سازه کهت بجییت و قوورگت بۆ چرین، به وه ئه گه ر بزانی دایکت چه ند دووره ..!! له کام که مپه، له کام شارو گیرسا وه ته وه، ئیستا هه ر وتویتی، بمنیره ئه و ولاته ی عەلی کورمی لییه.....!!

(من په نابهری و مافه کانم ده وییت، ئه گه ر عەلی پرچ ره شه که م له ته نیشتم بییت...!! من جیم له گه ران و هه ناسه یه، بی ئه و کوره، ئه و هه ر منی له و دنیا گه وره یه دا دهناسی، ئه و که سی تر نانسئ...!! من و سازه که ی، من و ئاوازه به خه مه کانی ...!!!).

ئه وانیش پرسیا ری ئه وه یان لیکردوو، ئی باشه، ره نگه بگونجییت، بلئ، ئه و له کام ولاته، له کام شارو که مپ و ئه دریسه.....!! تا بۆ مه به سته کارت بۆ بکه ین.....!! ئه ویش به فرمیسک و نوزانه وه و راستگۆیه وه وتویه تی نازانم...!! بروا بکه ن، نازانم له کام ولاته .. نازانم به ریمان کردو رویشت.....!! نه گه رایه وه، وه لآمه که ی ئه و، ئه وه هه لده گریت، بۆ ئه وان ئه وه ده گه یئی، یان درۆ ده کات، یان شییت بووه، یان فیلیان لیده کات.....!! دایک چۆن هه والی کورپی له م ولاتانه ی ئه وروپا نازانی...!! چۆن کوره که ی ساز ده ژه نییت و ئاوازی گه رم ده چریت و هه والی دایکی و سوتانی نازانی...!! یان چۆن ده بی، که ی روویدا وه دایک ئه م جوړه کوره به ره لا بکات. کئی بروای پیده کات...!! عەلی به دایکی نادۆزریته وه، دایکی له به رده م کارمه ندان و وه رگی ره کانا نوزایه وه، ناچار بروایان پی کردو عه لیان بۆ نه دۆزرایه وه، عەلی به ده زگا کانی جیهانی (یوئین) نه دۆزریته وه، هه لکه وت، به ته لفۆنه که ی تۆ که چاوت بریوه ته ژماره ی ده قبقه کانی ده دۆزریته وه...!! به خه یالی گه رمی ناو ئه و به فره سارده ده دۆزریته وه.....!! کئیی سوتانی دایکی نه یدۆزیه وه، تۆ ده توانی ...!! تۆی هزر ئالۆز، تۆی ماندوو.....!! تا عەلی له گه ل تۆ ئه و په یوه ندی هه بوو، خوشکه که ی ناسیا ری بوو، له دائیره که ی ئه و ئه ندازیار بوو، ئه و ژنه به ژن مناره یه، چا و ئه ستی ره یه، به ته لفۆن له

هه‌لکه‌وت پارایه‌وه، ئاگای له و برایه نازداره‌ی بیټ، چاوی له و به‌سته‌زمانه بیټ، پارایه‌وه،
تۆ فریشته‌ی بۆ ئه‌وان په‌یدا بویت...!! تۆ ده‌ستی بویت ئه‌وت له و زه‌لکاوه‌ شین و قووله
ده‌ربازکرد. چیتر دلّمان پیوه‌ نی‌یه...! ده‌بی وه‌ک براو کورپو که‌سی خۆت ته‌ماشای بکه‌یت
!....

تۆ ئیستا کارت به‌ عه‌لی هه‌یه‌و ئاوازت بۆ بلّیته‌وه. ئه‌و بۆ دایکی سازی ده‌ژنی، دواپی بۆ
تۆشی ژه‌نی، تۆو دایکی وه‌ک یه‌ک خۆش ویست...!! دایکی پیره‌ژنیکی ته‌نیاپه، له‌و
جیهانه‌ به‌رینه‌دا گوم بووه، له‌ عه‌لی ده‌گه‌ریت...!! کیژی گه‌وره‌ی زۆر له‌ ئه‌وروپا ژیاوه‌و
فیروه‌ دواپی گێژاوی می‌ردو مناله‌کانی نه‌ک عه‌لی و برا نازداره‌که‌ی، هه‌موو دونیای له
بیربردیه‌وه. گومان له‌وه‌شدا نی‌یه، خوشکه‌ مامۆستایه‌که‌ له‌و هه‌وارو کاروانه‌ دوورانه‌دا
شوویکردوه، هه‌ردوو براکه‌شی به‌دواپی کیسه‌کانیان ویل و شه‌یدابون. هه‌لکه‌وت و دایکی
وا ئیمرو کاریان به‌ عه‌لیه‌و به‌دواپی شه‌یدان...!!

نه‌خۆشی و ته‌مه‌ن و ماندوویون، زوو می‌رده‌که‌یان کوشت. کیژه‌ گه‌وره‌که‌ی که‌ خویندنی
له‌ ئه‌وروپا ته‌واوکردو گه‌رایه‌وه‌ ناو نامۆبوون و ناو جیهانی (کامیل) ی می‌ردی و هه‌ردوو
مناله‌که‌ی، به‌ ته‌نگ دایکیه‌وه‌ نه‌هات. رۆژ به‌ رۆژ دوور ده‌که‌وته‌وه. ئه‌وانی تریش هه‌موو
دوور که‌وتنه‌وه. ئه‌ویش عه‌لی به‌رخۆله‌ی له‌ ئامیزگرت. ته‌نیاپی و ته‌مه‌ن و له‌ ترسی مردن
به‌رۆکی عه‌لی به‌رنه‌دا، فیروبو، وا راهات، ته‌نیا له‌ دیار سازه‌که‌ی ئه‌و داده‌نیشت، ده‌گریاو
ده‌کولا.

عه‌لی ره‌وانه‌ی کۆلان و ناو منالانی کۆلان و مه‌کته‌بی نه‌کرد. چاوی هه‌ر له‌ خشپه‌ی پیی
بوو. وا ئیمرو له‌سه‌ر سنووران و له‌ناو ده‌ریای (ئیجه) دا به‌ره‌لایکردوه... له‌و که‌مه‌په‌دا
جیهانیکی زۆر تاییه‌تی ده‌ژیت، بۆ خۆی و سازه‌که‌ی ده‌ژیت. جارجار ده‌لاقه‌ی ده‌نگ و
جیهانه‌که‌ی له‌ هه‌لکه‌وت ده‌خسته‌ سه‌رپشت. ده‌رگا داخراوه‌که‌ی هی‌دی هی‌دی کرده‌وه.
دواپی بۆی خسته‌ سه‌رپشت. ئه‌و چووه‌ ناو جیهانه‌که‌ی. بووه‌ ته‌لیکی سازه‌که‌ی، ئه‌ویش
بووه‌ دایکی دووه‌می. ئه‌دی کی ده‌بیته‌ عه‌لی دووه‌م بۆ دایکی. ده‌بی ئه‌ویش له‌ که‌مپیک،
له‌و هه‌واره‌ بزرو دوورانه‌ (عه‌لیه‌کی) بۆ درروست بیټ. ده‌بی که‌سی دۆزیبیته‌وه، ده‌بی
چهند که‌له‌ قامیش و تارو تیل و داوی ده‌ستکه‌وتبی تا سازنیکی بۆ بسازینی...!! ده‌بی له‌م
جیهانه‌ گه‌وره‌یه‌دا (عه‌لیه‌کی) تره‌بی تا بیته‌ کوری ئه‌و پیره‌ژنه‌ داماو...!! ده‌بی
سازژه‌نی هه‌ببویت...!! خه‌م و ته‌نیاپه‌کانی ئه‌و داماو به‌ره‌وینته‌وه...!!

– دلیر، وازی لی بینه، ئه‌وه عه‌شق، فیروه ساز ژه‌نینی کردوه...!

– ئه‌وه شیته...!!

(به‌نه‌رمی و به‌ شه‌رمه‌وه‌ هاته‌ وه‌لام، پشتی به‌ هه‌لکه‌وت به‌ قوه‌ت بوو، ئه‌گه‌رنا جورئه‌تی
نه‌کرد وه‌لامی ئه‌و دلیر شیته‌ بداته‌وه. ئه‌و وه‌لامی که‌سی نه‌داوه‌ته‌وه. رووبه‌رووی که‌س

نەبويته وه. ته قەي بەكەس وەنەناوہ...!! ئەو بە ئاواز و گۆرانى و دەنگى ھىمن ئاخاوتنى
لە گەل دايكى نازدارى بووہ و بەس.....).

– من شىت نيم، من بۇ خۆشەويستى دايكم دەچرم، بۇ ئەو تارەكان دەھىنمە ھەژان و
سەرچۆك. من كە بۆنى سوتان و دووكەلى ھەناوى دايكم دەكەم، بەو سازە وەلامى
دەدەمەوہ.. تۆ، شىتى بۇ دايكت دەگرييت، كە سەرخۆش دەبى، كە كەر دەبىت، كە خۆت
زامدار دەكەيت..!! تۆ لە شىتى و بە سەرخۆشى دايكت لەبىرە، من ھەموو دەم، من
خۆشەويستى دايكم بە ئاوازي جوان وەلام دەدەمەوہ، جوانى و ناز و ناسكى جوانى و ناز و
جوانى دەويت.....؟؟!!

– بزانه، گوئى راگرە مامۆستا ھەلكەوت، چۆن ئەو ەلىە ەلەشيشەت، فيرە قسەكرد..!!
كە دايكى نەخۆش دەكەت، كە ژانەسەرى دەگرت، بۆدى سازەكەى، دەقۇپا. كە ژانە
پىشتى دەگرت، دەسكەكەى خوار دەبوو، كە چاوى كەم بينا دەبوو، تارەكان ئەستورو
ناساز دەبوون. سازەكەى لە سوچىكى بەرزى ژورەكەيان ھەلدەواسى، ھەر تەماشاي
دەكرد، بەوہ دەيزانى تەندروستى دايكى چۆنە. ژان لەكام بەشى جەستەى ماندوويهتى،
ژانى ھەردووكيانى دەناسى.

كەوتنى كلۆ بەفرىك، خشىنى و تىرپەى كلۆيەكى تر، يان خلسكانى لەسەر شەختە
لووسەكە، ھەلكەوتى ھوشياركردەوہ، ئەوہ سى سال رابرد، تۆ خۆت چەند ولات و شارت
كردوہ، چەند ژمارەى ئەدرىسەكانت گۆرا...!! نازانى بەھەمان پىچە رىگاكاندا بچىتەوہ و
لەسەر شوينەوارەكەتدا بگەريتەوہ تا دەگەيتەوہ ەلى. خۆ ئەگەر ئەو تا ئىمرۆ خەوى
ليكەوتبىت. تا ئىمرۆ دايكى نەدۆزىبىتەوہ، نەچوبىتەوہ كۆش و باوہشى نەرمى دايكى، يان
لەگەل تارى سازەكەى نەچرابى..!! شىنى بايەك، وەرىنى مليونەھا گەلاى پايز ئەويشى
نەوەراندبىت..!! چۆن لەناو ئەو ھەموو شوقەى كوردە ئاوارانە ەلى دەدۆزىتەوہ، چۆن
!!..

خەم لە ەلى مەخۆ، لە ھەر ھەوارىك بىت. ئەو، كۆنە سياسىەك، عاشقىكى شىت،
شەيدايەك دەبىت كۆنە سازىكى بۆ بسازىنى. خەمى ئەو دايكە بەستەزمانەت بى. ئەگەر
ھەموويان لە كۆنە شوقەيەكى شىدارو دەرگا شكاوى بى پەنجەرەى ئەستنبۆل بە تەنيا
جىيان ھىشتى..!! ئەو كەس سازى بۆ نازەنى، ئەو تەنيايەو چاوەروانى ھەوالى
ەلىە..!! ەلى تەنيا نيە، سەرخۆشەك، سەرشىتەك، دۆراوئىك، كابرەيەكى ناسك، يەكىكى
لى پەيدا دەبىت، بتوانى كۆنە سازىكى بۆ پەيدا بكات و تارەكانى بۆ توند ببەستىت و
پەنجەكانى رابىننىتەوہ. ەلى عاشقەو زمانى عىشق فيرەبووہ، تەيرى دەبى بالەكانى بۆ
بكاتە سىبەرەو ساپەو.. ئەگەر دايكى لە تەنيايى و بە چاوەروانى و نەخۆشى گيانى
لەدەستدەبى، ئەوہ پىش رووحدان، دوا وەسىەتى داواى ەلى و ساززەنىنى كردوہ،

وتویه تی: عه لیم بۆ بدۆزنه وه، تا به ژهنینی ئه و، دوا چرپه وه هه ناسه بیته ناو گۆره تاریکه که م. ئه گهر گۆر و تهلقین وناشتنی بهرکه وتبی. ! ئه گهر که سی هه بوو بیته گوی لئ راگرتبیت. خه می ئه و کورته نه بی، ئه و زمانی ته یرو دارو گول و عیشق له دایکی فیروبوه. که سی ده بی گوی له رازو سوتانی ئه و راگریته. یه کیک ئه و ده دۆزیته وه.

ململانی عه لی و دلیر رۆژانه وه بهرده وامبوو. ئه و ده یوت، بروا ناکه م ئه و کوره، چاو به خه وه بزانی یاری به تارو ئاواز بکات...! زۆر زهحمه ته، کاریکی زهحمه ته، کاری ئاوازو سه مای تار ئه وه نده ئاسان نی یه، بروای نه ده کرد، په نجه کانی په پوله بن، له سه ر لاو لوی تارا سه مابکه ن و چاوی گول به و ئاوازه ی ئه و ده یژهنی بکاته وه...! ده گه را سازئ په یدابکات. پرسیار به پرسیار، له لای کورده کانی باکوور، که له کهمپه ژماره یان زۆربوو، سازیک هات. ئه وان داوایان کردبوو، شه ویکه درهنگ، ئه و شه وه ی ئه ستیره کان بواریان له خۆرئاوایان وه رگرتبوو، له خۆشی ئه م ئاههنگه چاوه روانکراوه بزهیان ده هاتی. رووچی فریشته یی دایکی ئاگاداری ئه وانی کردبووه، هه والی نارده بوه ئاسمان که وا ئه مشه و کوره که ی سازئ په یدا ده کات، په نجه کانی گه مه ده که ن، باسکی ره شبه لک داده مه زینئ. دووباره رووچی ئه و، به ژهنینی تار، به دهستی کوره که ی خه نی ده که ن.

ئه و له و دووره وه، ئه ویش نه یده زانی چه ند دووره. به ئاگا هات. زانی سازیک گه یشتوته دهستی و له ئامیزی دهگریته و دلشاده. به لام ئه وه ی نه ده زانی ئه مجاره له رقان گۆرانی ده لئ. بۆ دایکی نالیت، بۆ ئه وه گۆرانی ده لئ، تا به دلیرو ئه وانی تر بلئ، خۆشه ویستی دایکی فییری ئاوازو ژهنینی کردوو. ساز هات، گولینگه کانی سه ری ده هه ژا، تاره کان، پیده که نین، نه رم نه رم رایکیشا، له بن ههنگلی نا، له سه ر کۆشی دانا، به چاوانی ته ماشای هه مووانی کرد. به تایبه تی به چاوو به په نجه به دلیری ووت:

وه ره فییری خۆشه ویستی دایک و ئاوازه فییریکه م، وه ره نزیک من، گویت له ترپه ی دلئ دایکم بیته، بزانه له ترپه ی دلسوژی دایکی ئه ویش ناچی...!!؟؟ دلئ هه موو دایکیان، چاوی هه موویان، سوتانی هه موویان به فریشت بیته ده تاوینته وه...!! سازه که ده گریا، هه لده په ری، په نجه کان یه ک یه ک وه تنه سه ما. چاوی دلیر له چاوه کانی تر زۆرتر فرمیسی باراند، زۆرتر مه ستبوو...!! سازه که وه عه لی یه کتریان ده ناسی، زوو و خیرا ژیه کانی سواری کرد. کابرای کرمانج، خاوه نی سازه که، که زانی شاره زایه و سازه که له باوه ش و له بن دهستی ناکه ویته زیره و هاوارو ئه زیه تی نادات. هه ر ته ماشای کرد، زانی ئه ویش وه ستایه، ئه ویش سوتانی به فری دیوه... زوو ده رگا که ی له سه ریان داخست و رویشته. ئه م شه وه عه لی ده رکه وت عاشقه و ده سوتیت...!! ئه و شه وه دلیر زانی و تیگه یشت، راستی وتبوو، دایک، هه ر شیرو نازو خه ون و په پوله و ره وشت نابه خشیته... دایک، سوتان و ئاوازو خۆشه ویستی، له گه ل شیردا، له زاری مه لۆتکه و کۆرپه و لاوو هه رزه کارو پیاوو... ده کات.

ئەوشەوہ عەلی بە تارەکانی سازەکە، بۆ دووری دایکی گریا!! ئەوشەوہ عەلی ھەموویانی سوتاند، بەفری شەختەبوون ھەمووانی سوتاند، ئەو سوتانی خۆی بە ئاوازەکان گەیاندو دلپیش بە گریان، زۆر گریان زۆر گریا..... بۆ دایکی گریا.

سازەکە ی عەلی، ژەنینهکە ی عەلی وای گریان، قەت وا نەگریایی، وەك ئەوہ ی بیہوئ بە فرمیسک و سوتانەکە ی پئ بلیت، وەرە سوتانی من ببینەو تەماشاکەو ھەست راگرە..... من نازانم!! من فییری گریانی ئاواز نیم، من نازانم سوتانی بەفر چۆنە!! من بۆ دایکم ناگریم، من دایکم لە بیر نی یە.؟؟؟!! گوی راگرە، ھەستیار بە.....!

ئەوہ شەوہ عەلی نەنوست، تا بەیانی سازی بووکی، لە ئامیزدا گەرم و توند راژەنی. ئەمشەوہ، ھەموو ھاتن، ئەو ژوورە لاچەپە، ئەو کورە نوستووە، ئەو مردووہ بی ئاگایە، ھەموویانی راگرت، ھەمووانی کردە پاسەوان و خەوالۆ ئیشگەر. ھەموو بونە بت و کرنۆشیان بۆ مۆسیقای عەلی برد. ھەموو مەجووری ژەنینی ئەو بون. ھەموو ئاوازی دایکیان خۆشویست. شەوی مۆسیقاو دایک بوو. شەوی سوتانی بەفرۆ ژان بوو. ھەموو.....

ساز ماندوو بوو، پەنجە ماندوو و شل بوون، عەلی و ئەوان ماندووو بیزار نەبوون. ئەو شەوہ رۆژی بەدواوہ نەبوو. ئەم شەوہ ئەستیرەو دارستانەکان نزیکتر بوونەوہ. ھاتنە ناو کەمپەکە. لەوہ تی ئەو کەمپە ھەپە، لەوہ تی ئاوارەو کورد ھاتونەتە ناو ئەو کەمپە زیندانە، وەك ئەم شەوہ، خۆشەویستی و ژان و کولان لەناو ژوورەکان، لەناو کۆلانەکان پیاسەیان نەکردبوو. ئەمشەوہ دوو دل ئاشتبوونەوہ. دلیر زانی بەفر دەسوتیت و عەلی لە دایکی فییری ئاواز ژەنین و مارەکردنی سازبووہ. لەوہ تی دلیر دەخواتەوہو مەستە، بۆ دایکی گریاوە، ھەرگیز بە ئاوازو سەما بۆ دایکی نەگریاوە. ئەو کە دەگریا، ئەو جنیوی بە باوکی دەدا، ئەو کە نەفرەتی لە باوکسالاری دەکرد، ئەو ژانەکانی خەمی باوکی بەبیر دەھاتەوہ، ئینجا بۆ خۆشەویستی دایکی دەگریا. پیروژیکی نەفرەت دەکردو بۆ پیروژیکی تر دەگریا. بەلام ئەمشەوہ، ئاوازو عەشقی لە ئامیزگرت، بۆ خۆشەویستی دایکی گریا. لەگەل ئاوازا بۆ دایکی گریا، نەك بە جنیوو توورەیی، ئەمشەو بە خۆشەویستی و بۆ خۆشەویستی گریا.

شیرزاد ھەینی - سوید، قیمری

heinisherzad@hotmail.com

(ماویەتی)